

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រដ្ឋសភា

លេខ : សធ ០៥ / ៧៦

ជម្រាបជូន

ឯកឧត្តម ប៊ិន ឈិន

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

សូមជ្រាប ។

កម្មវត្ថុ : សូមចាត់ទុកជាអាសារសូន្យនូវក្តីសំរេច : របស់រដ្ឋសភាលើសន្ធិសញ្ញាបំពេញបន្ថែមរវាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម ទៅលើសន្ធិសញ្ញាកំណត់ព្រំដែនរដ្ឋឆ្នាំ១៩៨៥ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៥ កន្លងទៅ ។

យោង : -មាត្រា៩២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដែលចែងថា : ការអនុម័តទាំងឡាយរបស់រដ្ឋសភា ដែលផ្ទុយនឹងគោលការណ៍រក្សាការពារឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ បូរណភាពទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយដែលនាំអោយប៉ះពាល់ដល់ឯកភាពនយោបាយ ឬការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរបស់ប្រទេសជាតិ នឹងត្រូវចាត់ទុកជាអាសារសូន្យ ។ ក្រុមប្រឹក្សា ធម្មនុញ្ញ ជាអង្គការតែមួយគត់ ដែលមានសមត្ថកិច្ចសំរេចពីមោឃភាពនេះ ។

-មាត្រា២នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដែលចែងថា : "បូរណភាពទឹកដីរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមិនអាចរំលោភបាន ដាច់ខាតក្នុងព្រំដែនរបស់ខ្លួន ដែលមានកំណត់ក្នុងផែនទីខ្នាត ១/១០០០០០ ធ្វើនៅចន្លោះឆ្នាំ ១៩៣៣-១៩៥៣ ហើយដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិនៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៦៣-១៩៦៩" ។

ដោយសង្កេតមកដល់ថ្ងៃនេះ ឃើញថាក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញមិនទាន់បានបំពេញករណីកិច្ចរបស់ខ្លួន ដោយខ្លួនឯង ដើម្បីធ្វើការពិនិត្យនិងទុកជាអាសារសូន្យនៅសន្ធិសញ្ញាព្រំដែនបន្ថែមជាមួយប្រទេសវៀតណាមនេះ អោយស្របតាមគោលការណ៍ ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា២ និងមាត្រា៩២នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនោះ ខ្ញុំសូមរំលឹកក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញអោយធ្វើការប្រជុំនិងពិនិត្យទៅលើករណីនេះជាបន្ទាន់ព្រោះថា សន្ធិសញ្ញាបំពេញបន្ថែមនេះបាន :

-រំលោភទាំងស្រុងលើមាត្រា២នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដោយព្រោះថា ឯកសារដែលរាជរដ្ឋាភិបាលប្រើជាសំអាងក្នុងការកំណត់ព្រំដែនជាមួយប្រទេសវៀតណាមពុំមែនជាឯកសារផែនទី ដែលកំណត់ក្នុងខ្នាតផែនទីខ្នាត ១/១០០០០០ ដែលបោះពុម្ពក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៣៣-១៩៥៣ ហើយដែលអន្តរជាតិទទួលស្គាល់ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ១៩៦៣-១៩៦៩នោះទេ ។

-សន្ធិសញ្ញាកំណត់ព្រំដែនរដ្ឋឆ្នាំ១៩៨៥ ដែលបានចុះហត្ថលេខាជាមួយប្រទេសវៀតណាម គឺបានធ្វើនៅពេលប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតត្រានៃកងទ័ពឃ្លានពាសប្រទេស ដែលរដ្ឋបាលរបស់សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិត

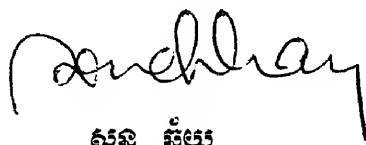
កម្ពុជាពេលនោះ ពុំត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយអង្គការសហប្រជាជាតិនោះទេ ហើយថែមទាំងរងការគ្រប់សង្កត់ និងមានការភ័យខ្លាចចំពោះកងទ័ពបរទេសនៅពេលនោះផង ។

-សន្និសីទបញ្ចប់ពេញបន្ថែមដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១១ ខែវិច្ឆិកានេះទៀតសោត ក៏បានបង្ហាញ យ៉ាងជាក់ច្បាស់ថា វាផ្ទុយនឹងគោលការណ៍រក្សាការពារ ឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ ឬរូបភាពទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជាហើយជាពិសេសគឺការប៉ះពាល់ដល់ឯកភាពនយោបាយ ក្នុងនោះមានការជំទាស់ពីសំណាក់ព្រះមហាក្សត្រ និង គណបក្សជំទាស់ រួមទាំងប្រជាពលរដ្ឋយ៉ាងច្រើនជាអតិបរមាថែមទៀត បើទោះជាជនរដ្ឋសភាបានបោះឆ្នោតយល់ព្រម ទាំងក្នុងស្ថានភាពគ្រប់សង្កត់និងភ័យខ្លាចក៏ដោយ ។

អាស្រ័យហេតុនេះ ខ្ញុំសុំអោយក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញមេត្តាធ្វើការចាត់ទុកជាអាសារស្មុន្យ នៅសន្និសីទបញ្ចប់ពេញ បន្ថែមនេះ ដោយឈរលើសម្បជញ្ញៈរបស់ខ្លួន ដោយយកគោលការណ៍ជាតិ និងរដ្ឋធម្មនុញ្ញជាធំកុំបីខាន ។

សូមឯកឧត្តម និងសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញទាំងអស់ ទទួលនូវការរាប់អាន អំពីខ្ញុំ ។ ៩

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី១៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៥

ស៊ីម ស៊ីថា

តំណាងរាស្ត្រមណ្ឌលភ្នំពេញ

ចលងថាយ

-ព្រះករុណា ព្រះមហាក្សត្រ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

សំណួរ និងយោបល់

ពាក់ព័ន្ធលើសន្និសីទសញ្ញាបំពេញបន្ថែម រវាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និងសាធារណរដ្ឋសង្គម និងមហាសម្បត្តិធនាគារ

លើកឯកសារដែលចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៨៥

ដោយអ្នកតំណាងរាស្ត្រ **សុន ធីយ**

សំរាប់ កិច្ចប្រជុំរដ្ឋសភា ថ្ងៃ ទី ១១ ខែ វិច្ឆិការ ២០០៥

I-រដ្ឋសភាមិនអាចអនុម័តយល់ព្រមលើសន្និសីទសញ្ញាបំពេញបន្ថែមបានទេព្រោះ :

១- សន្និសីទសញ្ញាបំពេញបន្ថែមនេះ រំលោភទាំងស្រុងលើមាត្រា២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដែលចែងថា "បូរណភាពទឹកដីរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មិនអាចរំលោភបានជាដាច់ខាត ក្នុងព្រំដែនរបស់ខ្លួន ដែលមានកំណត់ក្នុងផែនទីខ្នាត ១/១០០០០០ ធ្វើនៅ ចន្លោះឆ្នាំ ១៩៣៣ -១៩៥៣ ហើយដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ នៅចន្លោះឆ្នាំ ១៩៦៣-១៩៦៩ " ។

២-យោងតាមសេចក្តីថ្លែងបោករបស់រាជរដ្ឋាភិបាលលេខ៧៧ ស.ជ.ណ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៥ ដោយសំអាងលើសន្និសីទសញ្ញាកំណត់ព្រំដែនរដ្ឋឆ្នាំ១៩៨៥ តាមតំណសំខ្សែព្រំដែនផែនទីខ្នាត ១/១០០.០០០ របស់ក្រុមភូមិសាស្ត្រឥណ្ឌូចិនជាមូលដ្ឋាន មិនមែនជាផែនទីដូចកំណត់ក្នុងមាត្រា២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនោះ ទេ ។

ដើម្បីអោយងាយយល់ជាមូលដ្ឋាន ដែលនាំអោយមានការកំណត់យកផែនទីខ្នាត១/១០០០០០ ធ្វើនៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៣៣-១៩៥៣ ហើយត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិនៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៦៣-១៩៦៩ នោះគឺមានហេតុផលដូចតទៅ :

ក/ ផែនទីព្រំដែនខ្មែរ-ថៃខ្នាត ១/២០០០០០ ត្រូវបានធ្វើនៅឆ្នាំ១៩០៧ ដោយយោងតាមសន្និសីទសញ្ញារវាងឆ្នាំ ១៩០៤-១៩០៧ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ផែនទីខ្នាតនេះត្រូវបានពិនិត្យ និងផ្ទៀងផ្ទាត់ឡើងវិញ ហើយបោះពុម្ពជាខ្នាត១/១០០០០០ វិញនៅអំឡុងដើមឆ្នាំ១៩៥០ ។

ខ/ផែនទីព្រំដែនខ្មែរ-លាវត្រូវបានរៀបចំក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៣០ហើយបោះពុម្ពក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៤០- ១៩៥០ ដោយយោងលើក្រិត្យរបស់បារាំង ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩០៤-១៩២៩ ។

គ/ផែនទីខ្មែរ-កូសាំងស៊ីន(បារាំង) ត្រូវបានរៀបចំជាផ្នែក គឺក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩១៣-១៩១៤(ស្វាយរៀង-E). ឆ្នាំ១៩២០ (Tay Ninh-មេម៉ត់ ។ល។). ឆ្នាំ១៩៣០ Hatien-កំពត ។ ផែនទីត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញ និង ផ្ទៀងផ្ទាត់

ហើយបោះពុម្ព ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៥០-១៩៥៣ ដែលយោងលើក្រឹត្យក្នុងអំឡុង ឆ្នាំ១៨៧០-១៨៧៣ និង កិច្ចព្រមព្រៀងមួយ (a convention) ។

ឃ/ ផែនទីកម្ពុជា-អាណាម ត្រូវបានរៀបចំនៅអំឡុងឆ្នាំ១៩២០ (Yali sheet) និង អំឡុងឆ្នាំ១៩៣០ (Paste Maitre) ត្រូវបានពិនិត្យ និងផ្ទៀងផ្ទាត់ឡើងវិញតាមរយៈរូបថតពីលើអាកាសនិងផលិតឡើងវិញនៅ អំឡុងនៃចន្លោះ ឆ្នាំ១៩៤០-១៩៥០ ដោយយោងតាមក្រឹត្យទាំងឡាយរបស់បារាំងសែស ។

ង/ ផែនទី SGI (Colonial Service Geographique de l'Indochine) ខ្នាត១/១០០០០០ មិនត្រឹមត្រូវទាំងអស់ទេ ប៉ុន្តែផែនទីទ័ពអាមេរិកកាំង (AMS) ខ្នាត១/៥០០០០ ក៏មានកំហុសដូចត្រង់ចំណុច Dak Dam, Ap Phuoc Thien, By Gia Map, ឃុំត្រពាំងប្អូង, Tan Chau ជាដើម ។ ភាពខុសគ្នាគឺថា ផែនទី SGI ខ្នាត១/១០០០០០ គឺត្រូវបានធ្វើឡើងដោយច្រើនក្រុម ហើយផែនទី AMS ខ្នាត១/៥០០០០ ត្រូវបានផលិតដោយសហរដ្ឋអាមេរិកតែម្នាក់ឯង (យកផែនទីបារាំងដាក់បន្ថែមឈ្មោះ អូ, ព្រែក និងភូមិ ។ល។)

ឃ/ ផែនទីដែលចែងក្នុងមាត្រា២នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

នៅអំឡុងឆ្នាំ១៩៥០ ប្រទេសកម្ពុជាបានកែតម្រូវកំហុសក្នុងឯកសារ (Sheets) នៃផែនទី SGI ខ្នាត ១/១០០០០០ ហើយបានស្នើដាក់ កំណែតម្រូវនេះទៅអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ផែនទីដែលមានកែតម្រូវនេះត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិនៅក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៦៣-១៩៦៩ ជាពិសេសទទួលស្គាល់ដោយប្រទេសវៀតណាមផងដែរ ។

ផែនទីនេះហើយ ដែលក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ យកមកធ្វើសេចក្តីសម្រេចជាឯកសារលេខ (Doc. S/574) នៅថ្ងៃទី៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៦៤ ហើយត្រូវបានបោះពុម្ពរវាងឆ្នាំ១៩៣៣-១៩៥៣ ដែលបញ្ជាក់ជាខ្នាត១/១០០០០០ ដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣ គឺដែលអាចយល់បាន និងយកជាផ្លូវការសំរាប់ការពារទឹកដីខ្មែរ ហើយដែលយើងដឹងថា រាជរដ្ឋាភិបាលក៏មានផែនទីនេះផងដែរ ។

II- ការបាត់បង់ទឹកដីទាំងឡាយដែលខ្មែរទាមទារ ពី សន្និសីទបញ្ចប់ពេញបន្ថែមនេះ

តាមឯកសារស្រាវជ្រាវដោយលោក Steven R. Ratner ហើយបានចុះផ្សាយក្នុងទសានុប្បវត្តិអាមេរិកកាំង (American Journal of international Law) ឆ្នាំ១៩៩៣ និងអត្ថបទចុះក្នុងទស្សនាវដ្តី Far Eastern Economic Review ក្រោមចំណងជើងថា Cambodians Question Status of Country's Borders នៅទី៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩២ បានទាញហេតុសំអាងលើការធ្វើវិវេចនារបស់ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងការសនិដ្ឋានថា សន្និសីទកំណត់ព្រំដែនរដ្ឋរវាងសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និងសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម ឆ្នាំ១៩៨៥ "បានផ្តល់អោយស្ទើរតែទាំងអស់នៃទឹកដីជម្លោះទៅអោយប្រទេសវៀតណាម" ។

ត្រង់ចំណុចនេះអាចត្រូវបានយកជាសំអាងផងដែរនូវឯកសារជាបាយការណ៍នៃកិច្ចប្រជុំគណៈអចិន្ត្រៃយ៍ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី នារសៀវភៅថ្ងៃទី២៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩១ ដែលមានឯកឧត្តម សមមិត្ត ហោ ណាំហុង និងសមមិត្ត អ៊ុត ហ្រាំង ចូលរួមផង ពាក់ព័ន្ធនឹងការបែងចែកជាឡូត៍ នូវដែនសមុទ្រខ្មែរសំរាប់ដាក់អោយក្រុមហ៊ុនប្រេងកាតបរទេស ដេញថ្លៃហើយត្រូវបានប្រទេសវៀតណាមរ៉ា ។ យើងអាចស្រង់យកមតិរបស់សមមិត្ត ហោ ណាំហុង ដែលបាននិយាយក្នុងឱកាសនោះមានសេចក្តីថា : "បើមិនទាន់ធ្វើការរុករក យើងមានការងាយស្រួលក្នុងពេលចង្វារ ។ រឿងខ្សែបន្ទាត់ Brévier ខ្ញុំឃើញច្បាស់ហើយ នៅក្នុងកំណត់របស់បារាំងវានិយាយថា ជាខ្សែបន្ទាត់រដ្ឋបាលដើម្បីសំរួលអោយប្រជាជននៅតំបន់នោះ ធ្វើសំបុត្រស្នាមរដ្ឋបាលកុំអោយពិបាកមកកំពតវាឆ្ងាយពេក ពេលនោះប្រទេសទាំងបីនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងរបស់ប្រទេសបារាំង ការពិបត្តន៍ Brévier នេះមិនមែន ព្រំដែនទេ ហើយការពិតកន្លងនោះជាប់យើងតាំងពីជំនាន់នោះមក តែឈ្មួញខ្លួន គាត់យកទៅហើយអោយគាត់ចុះខ្លួនទាមទារធ្វើអីអោយវាសុទ្ធទៅ ហើយបើគាត់មិនព្រមទទួល ស្គាល់កន្លែងហ្នឹងទៀត អាហ្នឹងបញ្ហាថ្ងៃក្រោយស្តុកស្តាញ ថាថ្ងៃ ក្រោយទៀត ឥឡូវនេះយើងដោះស្រាយខាងនោះសិន ព្រោះយើងមានកិច្ចព្រមព្រៀងហើយ" ។

ឯកសារខាងលើ និងឯកសារជាភស្តុតាងច្រើនទៀតបានបញ្ជាក់អោយឃើញថា មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់សម័យរដ្ឋកម្ពុជាក៏មានការលំបាកច្រើនណាស់រឿងទឹកដីជាមួយវៀតណាមហើយសន្តិសញ្ញា កំណត់ព្រំដែនរដ្ឋ រវាងសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និងសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម ថ្ងៃទី២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៨៥ (ដែលជាលទ្ធផល ចេញពីសន្និបញ្ញាមុនៗ មាន : ១៨កុម្មៈ ឆ្នាំ១៩៧៩, ៧កក្កដា ឆ្នាំ១៩៨២ ២០កក្កដា ឆ្នាំ១៩៨៣^(២) ជាដើម) ពិតជាធ្វើអោយប្រទេសកម្ពុជាបាត់បង់ នូវទឹកដីមិនតិចជាច្រើនទៅអោយប្រទេសវៀតណាមមែន ។

III-តើអាចទុកចិត្តវៀតណាមតាមរយៈការចង្វារទ្វេភាគីដែរឬទេ?

ទាំងប្រវត្តិសាស្ត្របានបង្ហាញថា វៀតណាមពុំដែលគោរពនូវបូរណភាពទឹកដីខ្មែរដោយសុទ្ធចិត្តទេ ហើយក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីៗចុងក្រោយនេះ បើទោះជាមេដឹកនាំវៀតណាមធ្លាប់បានសន្យាជាផ្លូវការចំពោះ ព្រះមហាក្សត្រនៃយើង នូវការគោរពចំពោះបូរណភាពទឹកដីខ្មែរ ជាការស្នងគុណចំពោះការជួយជ្រុំជ្រែង ដល់ការតស៊ូបង្រួបបង្រួមវៀតណាម ខាងត្បូងនោះក៏ដោយ ក៏ការសន្យាទាំងនោះត្រូវបានបំភ្លេច ។

បន្ថែមទៅលើនេះទៀត យើងសង្កេតឃើញនៅក្នុងរបាយការណ៍ ឯកឧត្តម វ៉ា គីមហុង ដែលបានធ្វើជូនអង្គប្រជុំ គណៈអចិន្ត្រៃយ៍នៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ស្តីពីលទ្ធផលនៃការចង្វារលើដំណោះស្រាយបញ្ហាព្រំដែនគោក កម្ពុជា-វៀតណាម និង ករណីសុំសេចក្តីសំរេចលើ សេចក្តីព្រៀងសន្តិសញ្ញាបំពេញបន្ថែមលើសន្តិសញ្ញាកំណត់ព្រំដែនរដ្ឋ ឆ្នាំ១៩៨៥ រវាង សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និងសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម នាថ្ងៃទី០៨ ខែសីហា

ឆ្នាំ២០០៥នេះ បានសរសេរថា : “គួរកត់សំគាល់ថា តាំងពីឆ្នាំ១៩៩៦មក ភាគីវៀតណាមបាន ផ្លាស់ប្តូរប្រធាន គណកម្មការព្រំដែនរបស់គេ ៤លើករួចមកហើយ តែកម្ពុជាវិញពុំមានការផ្លាស់ប្តូរទេ ដែលជាឱកាសមួយដ៏ស្មុគស្មាញ ដោយភាគីវៀតណាមបាន លើកសំណើថ្មីៗ នៅរាល់ការប្រជុំដោយគេសំអាងថាពុំបានដឹង ឬពុំមានពេលសិក្សា ដែល ជាហេតុនាំអោយយើងខាត ពេលវេលាជាច្រើន និងត្រូវការអំណត់ក្នុងការពន្យល់អ្នកថ្មី ឱ្យព្រមយកចំណុច ឯកភាពលើកិច្ចការរបស់ប្រធានចាស់ជាដើម ” ។

ទាំងនេះបង្ហាញថា បើទោះជាយើងសុខចិត្តអោយដីខ្មែរ ដែលជាដីទំនាស់ទៅអោយវៀតណាមនៅពេលនេះ ក៏យើងនៅតែមិនបានសុខ ព្រោះនៅពេលមានទំនាស់ថ្ងៃក្រោយទៀត ដោយប្រទេសយើងក្រ ពលរដ្ឋតិច និង មានប្រព័ន្ធការពារជាតិខ្សោយនោះ យើងនឹងបាត់បង់នូវទឹកដីទំនាស់ថ្មីនោះទៀត ទៅឱ្យវៀតណាមទៀតមិនខាន ។

យើងសួរថា៖- បើយោងលើកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងហ៊ាវស ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩១ ដែលក្នុងនោះ មានការធានា ពីប្រទេសក្រុមអាស៊ានចាស់ទាំង៦ ប្រទេសជាសមាជិកអចិន្ត្រៃយ៍នៃក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហ ប្រជាជាតិ និងប្រទេសជាហត្ថលេខីដ៏ទៃទៀត រួមទាំងប្រទេសវៀតណាមផង លើបុរណភាពទឹកដីខ្មែរនោះ ។ ហេតុដូចម្តេចបានជារាជរដ្ឋាភិបាល មិនរិះរកការជួយ ដោះស្រាយជាអន្តរជាតិ ដើម្បីអោយយើងមានការធានា ច្បាស់ លាស់ និងការរកយុត្តិធម៌ដោយស្មើមុខគ្នាជាមួយវៀតណាម ក្នុងការដោះស្រាយឱ្យបានជាស្ថាពរ ពិតប្រាកដ លើបញ្ហា ទឹកដីខ្មែរនោះ? ហើយជាមួយសំណួរនេះដែរ យើងសុំអោយរដ្ឋសភាមេត្តាកុំទាន់អាល ផ្តល់ការគាំទ្រដល់សន្និសីទ បន្ថែមនេះ ហើយត្រូវរៀបចំជាបន្ទាន់ នូវគណៈកម្មការជំនាញព្រំដែនដែលមានសមត្ថភាព និងមធ្យោបាយគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីសិក្សាលើលទ្ធភាពថ្មី ដែលនឹងធានាដល់ទឹកដីរបស់ខ្មែរ ដោយយុត្តិធម៌ផង នឹងអាចធានាដល់ទឹកដីនេះ ទៅ អនាគត ដ៏យូរលង់សំរាប់ពូជសាសន៍ ខ្មែររស់នៅផង ។!